

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Факультет геолого-географічний
Кафедра фізичної географ, природокористування і геоінформаційних
технологій

Силабус курсу

Теорія природничої географії

Обсяг	Загальна кількість: кредитів 3; годин – 90.
Семестр, Рік	1 семестр, 1 рік.
Дні, Час, Місце	Відповідно до затвердженого розкладу занять.
Викладачі	Шуйський Юрій Дмитрович, доктор географічних наук, професор кафедри фізичної географії, природокористування і геоінформаційних технологій.
Контактний телефон	(0482) 68-78-86, 68-36-32 кафедра; +38 096 490 2699 Шуйський Ю.Д.
E-mail:	physgeo@onu.edu.ua physgeo_onu@ukr.net
Робоче місце	Шампанський пров., 2, ауд. 107, викладацька кафедри фізичної географії, природокористування і геоінформаційних технологій.
Консультації	<i>Очні консультації:</i> понеділок - п'ятниця з 14.30-15.30 за розкладом присутності на кафедрі. <i>Он лайн- консультації:</i> Zoom за розкладом:

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація зі здобувачами буде здійснюватися наступним чином:

e-mail: physgeo@onu.edu.ua, physgeo_onu@ukr.net

телефон: +38 096 490 2699

аудиторія: відповідно до затвердженого розкладу занять.

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Предмет вивчення дисципліни – географічні закони, закономірності та теорії, просторово-часові географічні категорії.

розкрити сутність понять географічні системи та комплекси

Пререквізити і постреквізити курсу. Пререквізити - предмети першого (бакалаврського) рівня вищої освіти: «Землезнавство» (загальні відомості про геосфери, час, вік), «Геологія з основами геоморфології» (ендогенні та екзогенні процеси, методи досліджень), «Основи гідрології та менеджмент водних ресурсів», «Метеорологія з основами кліматології», «Ландшафтознавство з основами ландшафтного планування» (будова

географічної оболонки, методи досліджень), «Основи суспільної географії» (суспільно-географічні процеси). Предмети другого (магістерського) рівня вищої освіти: «Історія і методологія географічної науки» (теорія географії).

Постреквізити - предмети другого (магістерського) рівня вищої освіти: «Системний аналіз в географії», «Моніторинг геосистем», «Океанографічні дослідження».

Мета курсу - сформуванати цілісне логічне уявлення про існуючі погляди та дискусії щодо еволюції географії, її сучасну структуру, наукові школи, фундаментальні методологічні принципи та підходи, географічні закони, систему методів дослідження, встановлення емпіричних залежностей та побудову теорій на основі розуміння закономірностей територіальної диференціації геосистем та взаємодії природи та суспільства.

Завдання дисципліни:

- дати знання про теорію географічної науки як єдину наукову дисципліну (загальної географії), основні рівні наукового пізнання;
- поглибити основи географічного світогляду та мислення.
- сформуванати уявлення про систему методів географії, методологічні принципи й загальнонаукові підходи;
- навчити виконувати теоретичні узагальнення в географії;
- узагальнити знання про географічні закони та закономірності;
- поглибити знання про основні просторові географічні категорії, час у географії та історичний підхід;
- розкрити сутність понять географічні системи та комплекси, системного підходу.

ОПИС КУРСУ

Форми і методи навчання

Курс викладається у формі лекцій (20 год.) та лабораторних занять (10 год.), організації самостійної роботи студентів (60 год.).

Під час викладання дисципліни використовуються методи навчання:

Словесні: лекція (класична, консультація, діалог з здобувачами); пояснення.

Наочні: ілюстрування (використання наочності – ілюстрацій, картографічних джерел); демонстрування (використання проектору, комп'ютерної техніки, презентацій, відео фрагментів).

Презентація – для усного супроводу повідомлення під час лекційних і практичних занять, при поясненні нового матеріалу, під час доповідей студентів.

Практичні роботи – виконання завдань, передбачених програмою курсу.

Самостійна робота:

- тематичне реферування – робота студентів з підручниками, посібниками, довідниками, Інтернет-ресурсами;
- доповідь, презентація - самостійно виконана творча робота аналізу проблеми, обов'язково містить власні висновки і пропозиції здобувача.

Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Сутність географії, наукові школи.

Тема 2. Наукове пізнання, принципи та загальнонаукові підходи географії.

Тема 3. Методи спостережень і інформаційне забезпечення географічних досліджень.

Тема 4. Теоретичні узагальнення в географії.

Тема 5. Територіальна диференціація та географічні системи.

Тема 6. Теорія антропогенної географії.

Перелік рекомендованої літератури

1. Боголюбов В. М. Моніторинг довкілля: Підручник. Херсон: Грінь, 2011. 530 с.
2. Гудзевич А. В. Просторово-часова організація сучасних ландшафтів: теорія і практика: монографія. Вінниця : Віндрук, 2012. 434 с.
3. Іванік О.М., Мєнасова А.Ш., Крочак М.Д. Загальна геологія. Навчальний посібник. Київ: ННІ «Інститут геології» КНУ імені Т.Г. Шевченко, 2020. 205 с.
4. Лаврик В. І., Боголюбов В. М., Полетаєва Л. М., Юрасов С. М., Ільїна В. Г. Моделювання і прогнозування стану довкілля: підручник. К.: ВЦ Академія, 2010. 400 с.
5. Митропольський О.Ю., Іванік О.М. Морська геологія. К.: ВПЦ «Київський університет», 2016 . 480 с.
6. Немець К. А., Немець Л. М. Теорія і методологія географічної науки : методи просторового аналізу : навч.-метод. посібник. Х. : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2014. 172 с.
7. Олійник Я. Б., Шищенко П. Г., Гавриленко О. П. Основи екології: підручник. К : Знання, 2012. 558 с.
8. Тюленєва В.О., Козій І.С. Основи метеорології і кліматології. Суми: Університетська книга, 2016. 210 с.
9. Шищенко П. Г., Гавриленко О. П., Муніч Н. В. Геоекологія: теоретичні та практичні аспекти. К.: Альтерпрес, 2014. 468 с.
10. Ющенко Ю.С. Загальна гідрологія: підручник. – Чернівці : Чернов. нац. ун-т, 2017. 591 с.

ОЦІНЮВАННЯ

Дисципліна «**Теорія природничої географії**» оцінюється за 100-бальною шкалою. Розподіл балів, які отримують студенти представлений у таблиці.

Поточний та періодичний контроль							Підсумковий контроль (іспит)	Сума балів	
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2			Практичні роботи			СР
T1	T2	T3	T4	T5	T6	ПР1-ПР4			
20			20			20	30	10	100

Примітка: T1, ..., T6 – номери тем, , ПР1, ..., ПР4 – номери практичних робіт, СР – самостійна робота студентів.

Поточний контроль - усний контроль (опитування, бесіда, доповідь); письмовий контроль (контрольна робота, реферат/презентація); практичний контроль (в ході виконання практичних робіт); тестовий контроль.

Періодичний контроль - контроль теоретичного матеріалу за заліковими модулями у вигляді письмової модульної контрольної роботи та виконання практичних робіт в межах змістового модуля.

Підсумковий контроль за дисципліною – іспит в письмовій, або усній формі. Залікову оцінку отримує здобувач, який виконав усі обов'язкові види робіт (контрольні тести, практичні роботи, СР) (Положення про організацію і проведення контролю результатів навчання ЗВО ОНУ імені І. І. Мечникова). Для здобувачів, які набрали впродовж семестру сумарно кількість балів, меншу за (60) допускається перескладання модульної контрольної роботи, за яку отримана незадовільна оцінка.

Додаткові (бонусні) бали здобувач може отримати при належному відвідуванні предмету, своєчасному виконанні та захисті практичних робіт та самостійної роботи (5 балів), при глибокій розробці і публічній доповіді теми курсу (10 балів).

Самостійна робота студентів.

Систематична самостійна робота здобувачів складається з підготовки до лекцій, практичних занять, самостійного вивчення матеріалу з переліку тем курсу, письмових контрольних робіт, доповідей, реферування. Контроль самостійної роботи (СР) проводиться у вигляді доповідей і звітів з тем курсу відведених на СР, контрольних тестів. Питання з тем, що відведені на самостійне вивчення оцінюються та включені до контрольних заходів.

ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика курсу визначається нормативними документами / Положеннями, які є чинними в ОНУ імені І. І. Мечникова:

1. Положення про організацію і проведення контролю результатів навчання ЗВО ОНУ імені І. І. Мечникова;
2. Положення про відрахування, переривання навчання, надання академічної відпустки, поновлення і переведення ЗВО ОНУ імені І. І. Мечникова;
3. Кодекс академічної доброчесності учасників освітнього процесу ОНУ імені І. І. Мечникова;
4. Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату у освітній та науково-дослідній роботі учасників освітнього процесу та науковців ОНУ імені І. І. Мечникова;
5. Положення організації освітнього процесу в ОНУ імені І. І. Мечникова;
6. Правил внутрішнього трудового розпорядку ОНУ імені І. І. Мечникова.

Політика щодо дедлайнів та перескладання: оцінка робіт зданих з порушенням термінів без поважних причин знижується на 20% від загальної кількості балів за дану роботу. Дострокове складання (робіт, модульних контрольних, іспиту) погоджується з деканатом та викладачем. Перескладання

модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Неприйнятними у навчальній діяльності для учасників освітнього процесу є: використання родинних або службових зв'язків для отримання позитивної або вищої оцінки під час здійснення будь-якої форми контролю результатів навчання або переваг у науковій роботі; використання під час контрольних заходів заборонених допоміжних матеріалів або технічних засобів; проходження процедур контролю результатів навчання підставними особами.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: зниження результатів оцінювання контрольної роботи, заліку тощо; повторне проходження відповідного освітнього компоненту освітньої програми; позбавлення академічної стипендії; позбавлення наданих Університетом пільг з оплати навчання; відрахування з Університету.

Політика щодо відвідування та запізнь: відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі, змішаній формі за погодженням із керівником курсу та деканатом.

Мобільні пристрої: під час занять з дозволу викладача допускається використання мобільних додатків, Internet-мережі.

Поведінка в аудиторії: активна участь, поважне ставлення до всіх учасників освітнього процесу, виконання необхідного мінімуму навчальної роботи, відключення мобільних пристроїв. Запізнення без попередження або без поважної причини неприпустимі.